

kám: *Žáci neposlouchají, co učitel říká. Ve třídě je hluk a nepořádek. Učitel musí dlouho čekat, než se žáci utiší. Žáci nemohou dobře pracovat. Žáci začínají pracovat až dlouho po začátku hodiny.* Vyšší hodnota indexu znamená lepší kázeň v hodinách matematiky. Kázeň v hodinách je dalším prvkem, který může ovlivnit úspěšnost školy.

Statisticky významný rozdíl vykazují hodnoty pro méně a velmi úspěšné základní školy, záporná hodnota popisuje poměrně velkou míru nekázně v méně úspěšných základních školách, zatímco vyšší kladná hodnota indexu vyjadřuje výrazně lepší situaci ve velmi úspěšných základních školách, ale je stále nižší než u méně úspěšných víceletých gymnázií. Ve skupině velmi úspěšných víceletých gymnázií je vůbec nejvyšší hodnota indexu a žáci uvádějí, že v těchto školách v hodinách matematiky mnohem pozorněji naslouchají učitel, výuka je minimálně narušována nepořádkem a efektivněji se využije čas na ni vyhrazený. Toto zjištění lze navíc ještě doplnit už výše uvedenou informací o průměrné velikosti třídy, a je tedy možné tvrdit, že vyšší počet žáků ve třídě nemusí nutně znamenat horší kázeň. Výrazné změny k lepšímu v kázní českých žáků si všímá i mezinárodní zpráva PISA 2012 (viz druhá část analýzy).

Index *Autorita učitele v hodinách matematiky* (ANCCLSMAN) vychází z otázky: „*Když si představíš svého učitele matematiky, do jaké míry souhlasíš s následujícími tvrzeními?*“ Tvrzení popisují stejné situace jako v předcházejícím indexu *Kázeň v hodinách matematiky*, avšak jsou vztaženy na učitele: *Učitel umí žáky přimět k tomu, aby poslouchali, co říká. Učitel ve třídě udržuje kázeň. Učitel své hodiny začíná včas. Učitel musí dlouho čekat, než se žáci utiší. Žáci odpovídali na škále: „rozhodně souhlasím“, „souhlasím“, „nesouhlasím“, „rozhodně nesouhlasím“.* Vyšší hodnota indexu znamená vyšší autoritu učitele v hodinách matematiky.

Autorita učitele je velmi důležitým faktorem motivujícím žáka k učení. To, jak žák vnímá učitele, jak si ho váží a uznává, vede často k trvalému zájmu o předmět a k dalšímu studiu oboru. Velmi nízká záporná hodnota indexu je u méně úspěšných základních škol a statisticky významně vyšší hodnota indexu, která je již kladná, je u velmi úspěšných základních škol. Lze říci, že autorita učitele matematiky podmiňuje úspěšnost žáků základních škol. Situace ve víceletých gymnáziích je trochu odlišná, protože hodnota indexu u méně úspěšných víceletých gymnázií je mezi hodnotami méně a velmi úspěšných základních škol. Velmi úspěšná víceletá gymnázia mají hodnotu indexu nejvyšší, ale ne statisticky významně odlišnou od méně úspěšných. Ukazuje se, že uznávání autority učitele koresponduje nejen s kázní v hodinách, ale i s výsledky žáků v matematice.